

Міністерство освіти і науки України
Одеська обласна рада
Одеська обласна державна адміністрація
Одеська національна наукова бібліотека
Одеська обласна універсальна
наукова бібліотека ім. М. С. Грушевського
Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв
Харківська державна академія культури
Університет Країни Басків (Іспанія)
Одеський національний політехнічний університет

**ІНФОРМАЦІЙНА ОСВІТА
ТА ПРОФЕСІЙНО-КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ
XXI СТОЛІТТЯ**

МАТЕРІАЛИ

XII Міжнародної науково-практичної конференції

*м. Одеса
11–13 вересня 2019 року*

За загальною редакцією
В. Г. Спрінсяна

Одеса
«Астропринт»
2019

УДК 378.4.007(477.74)(063)

I-741

Редакційна колегія:

Г. О. Оборський — доктор технічних наук, професор, дійсний член Академії інженерних наук України, заслужений працівник освіти України, ректор Одеського національного політехнічного університету;

В. Г. Спрінсян — кандидат мистецтвознавства, доцент, заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри інформаційної діяльності та медіа-комунікацій ОНПУ, голова Асоціації документознавців України;

В. М. Шейко — доктор історичних наук, професор, дійсний член (академік) Національної академії мистецтв України, ректор Харківської державної академії культури;

О. В. Шевченко — доктор наук з соціальних комунікацій, професор кафедри інформаційної діяльності та медіа-комунікацій Одеського національного політехнічного університету;

Т. В. Розова — доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри культурології, мистецтвознавства та філософії культури Одеського національного політехнічного університету;

М. М. Чурсін — доктор педагогічних наук, доцент кафедри інформаційної діяльності та медіа-комунікацій Одеського національного політехнічного університету;

Н. Ф. Баландіна — доктор філологічних наук, професор кафедри інформаційної діяльності та медіа-комунікацій Одеського національного політехнічного університету;

В. Ю. Жарких — доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії та методології науки Одеського національного політехнічного університету;

С. Х. Литвин — доктор історичних наук, професор, проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв (Київ, Україна);

Т. В. Новальська — доктор історичних наук, професор, зав. кафедри інформаційних технологій Київського національного університету культури і мистецтв;

Мадарьяга Неря — PhD-доктор філософії, професор класичних і слов'янських мов гуманітарного факультету Університету Країни Басків (Іспанія);

О. М. Анісімова — доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри інформаційних систем управління факультету математики та інформаційних технологій Донецького національного університету імені Василя Стуса (Вінниця, Україна);

Ю. С. Амельченко — заслужений працівник культури України, директор Одеської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. М.С. Грушевського;

Ю. І. Палеха — кандидат історичних наук, професор завідувач кафедри документознавства та інформаційно-аналітичної діяльності Європейського університету (Київ, Україна);

Т. Л. Бірюкова — кандидат наук з соціальних комунікацій, доцент кафедри інформаційної діяльності та медіа-комунікацій Одеського національного політехнічного університету;

О. О. Татакі — старший викладач кафедри інформаційної діяльності та медіа-комунікацій Одеського національного політехнічного університету

Відповідальна за випуск **О. О. Татакі**

Друкується за рішенням вченої ради Одеського національного політехнічного університету (*протокол №9 від 25 червня 2019 року*)

Інформаційна освіта та професійно-комунікативні технології XXI I-741 століття: матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 11–13 вересня 2019 року) / за заг. ред. В. Г. Спрінсяна ; ред. кол.: Г. О. Оборський, В. Г. Спрінсян, В. М. Шейко [та ін.] ; відп. за вип. О. О. Татакі. — Одеса : Астропринт, 2019. — 312 с.

ISBN 978-966-927-534-9

Збірник укладено на основі матеріалів XII Міжнародної науково-практичної конференції з проблем інформаційної освіти, комунікативної компетенції, інформаційної культури сучасного фахівця, філософії кроскультурної комунікації та розробки й впровадження інноваційних освітніх технологій. До збірника також увійшли статті й тези доповідей, в яких розглядаються актуальні проблеми кола наук із соціальних комунікацій та суміжних галузей знань.

Розрахований на наукових працівників, фахівців інформаційної сфери, викладачів, аспірантів, студентів і всіх, хто цікавиться заявленою проблематикою.

УДК 378.4.007(477.74)(063)

Матеріали конференції публікуються в авторській редакції
Відповідальність за зміст статей покладається на авторів

ISBN 978-966-927-534-9

<i>Чередник Л.</i>	Фактори виникнення комунікативних бар'єрів та шляхи їх подолання	69
<i>Климков А.</i>	Информационный менеджмент в научно-технологических парках (на примере Республики Беларусь)	73
<i>Kobelchuk Tetiana</i>	Poble Espanyol muzeum pod otwartym niebem	79
<i>Сікорська В.Ю., Блінська Ю.М.</i>	Інформаційна компетентність державного службовця: структура та специфіка формування	82
<i>Татакі О.О., Татакі Д.Д.</i>	Нормативно-правове забезпечення комунікативної взаємодії у сфері публічного управління	92
<i>Сакута А., Бірюкова Т.</i>	Інформаційний консалтинг: розвиток в Україні та світі	96
<i>Татакі О.О., Паламарчук Ю.О.</i>	Взаємодія органів державної влади й наукового співтовариства: досвід Фінського метеорологічного інституту	100
<i>Зірчак Г.П., Марущак Д.В.</i>	Вплив маніпулятивних технологій на суспільну думку за допомогою PR-інструментарію	104
<i>Лавренюк В.В., Ковальова Є.</i>	Діловий етикет у різних країнах.....	109
<i>Татакі О.О., Соловійова С.Г.</i>	Інформаційне забезпечення системи охорони державної таємниці	117

СУЧАСНІ ОСВІТНЬО-ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

<i>Булгар В.В., Колесниченко Е.З., Клёнова И.В.</i>	Создание электронных дидактических средств обучения иностранных студентов дисциплинам естественно-научного цикла на подготовительном этапе	121
<i>Чурсин Н.Н.</i>	О контурах информационной профессии в информационном обществе	126

сгладить их доступными, общепринятыми способами, поскольку является одним из главных «орудий» формирования имиджа. В статье всесторонне рассматриваются особенности делового этикета стран Северной Америки, Европы и Азии, подчеркивается большая роль личности, будь то управление, бизнес, политика, образование или искусство.

Ключевые слова: деловой этикет, национальные особенности, личность.

Business etiquette is a well-established business and business contact behavior, it helps to avoid mistakes or to smooth out them in accessible, generally accepted ways, since it is one of the main «tools» of image formation. The article deals with the peculiarities of business etiquette in the countries of North America, Europe and Asia, emphasizing the role of the individual, whether it is management, business, politics, education or art.

Keywords: business etiquette, national features, personality.

УДК 351/354:65.012.8:351.746.1(477) О.О. Татакі, С.Г. Соловйова

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОЇ ТАЄМНИЦІ

Розглядається інформаційне забезпечення системи охорони державної таємниці в нашій країні; обґрунтовується необхідність адекватного документного супроводу взаємодії основних елементів підсистем та рівнів функціонування цієї системи.

Ключові слова: інформаційне забезпечення, система охорони державної таємниці, документний супровід взаємодії.

Функціонування сучасної світової держави, її соціальна, політична, економічна, індустріальна сфери залежать зокрема від ефективної роботи інформаційних мереж, систем зв'язку й управління, програмного забезпечення, що складають технічну основу її інформаційного простору. Без наявної своєчасної і достовірної інформації практично неможливе повноцінне існування та функціонування держави. Через відсутність розвинених вітчизняних інформаційних технологій, що спричиняє необхідність використання

іноземних (або спільних) розробок усіма суб'єктами інформаційних відносин, виникає загроза дистанційного доступу та несанкціонованого впливу на зміст повідомлень, яка стає причиною витоку важливої інформації, порушення її цілісності та блокування. За таких умов, витік інформації, що становить державну таємницю, є однією з основних можливих причин погіршення стану національної безпеки України в інформаційній сфері. Саме тому виникає необхідність дослідження питань інформаційного забезпечення системи охорони державної таємниці в нашій країні.

Інформаційне забезпечення є специфічним видом забезпечення зумовленим особливостями самої інформації, що пронизує усі сфери життя і діяльності людини, суспільства і держави, є безпосереднім виробничим ресурсом і національним надбанням [1, 63].

Вітчизняні дослідники О.Г. Корченко, О.Є. Архипов, О.Є. Муратов, В.М. Шлапаченко, А.С. Пашков, В.П. Ворожко та ін. займалися вивченням проблем сфери охорони державної таємниці. Проте особливої уваги заслуговують роботи Ю.О. Дрейса, який досліджував зокрема функціонування системи охорони державної таємниці в Україні, її організаційно-правову структуру, принципи та завдання [2].

У найбільш розвинених країнах світу важливого значення надається саме інформаційному забезпеченню національної безпеки, невід'ємною частиною якої є охорона державної таємниці (ОДТ). Зокрема, у «Стратегії національної безпеки США» [1, 64] йдеться: «Наша стратегія національної безпеки формується виходячи з американських стратегій і цінностей... Життєздатність, творча енергія і різнобічність американського суспільства є важливим джерелом національної могутності в системі глобальної економіки, рушійними силами якої все більшою мірою стають нові ідеї та інформаційне забезпечення».

У нашій державі суспільні відносини, пов'язані з віднесенням інформації до державної таємниці, засекречуванням, розсекречуванням її матеріальних носіїв та охороною державної таємниці з метою захисту національної безпеки України регулює Закон «Про державну таємницю». Згідно якого, державна таємниця (секретна інформація) – це вид таємної інформації, що охоплює відомості у сфері оборони, економіки, науки і техніки, зовнішніх відносин, державної безпеки та охорони правопорядку, розголошення яких може завдати шкоди

національній безпеці України та які визнані у порядку, встановленому вказаним Законом, державною таємницею і підлягають охороні державою [4].

Перелік законодавчих та нормативно-правових актів України з питань охорони державної таємниці та службової інформації розміщено на офіційному сайті Служби безпеки України (<https://ssu.gov.ua/ua/pages/175>), яка є спеціальним уповноваженим органом, що розробляє і здійснює заходи щодо забезпечення ОДТ і контролю за дотриманням режиму секретності, зокрема формує звіт відомостей що становлять ДТ та погоджує розгорнуті відомчі переліки таких відомостей.

Не викликає сумнівів той факт, що однією з важливих складових національної безпеки нашої держави є система охорони державної таємниці (СОДТ) – організована державою сукупність суб'єктів режимно-секретної діяльності, які здійснюють, у межах визначеної законодавством компетенції, охорону державної таємниці для забезпечення національної безпеки України від загрози розголошення (витоку) державної таємниці чи/або втрати матеріальних носіїв секретної інформації в інформаційній сфері [2, 183]. Структура СОДТ являє собою сукупність елементів трьох взаємопов'язаних рівнів (вищі державні органи, міністерства і центральні органи виконавчої влади, місцеві органи виконавчої влади), спеціальним уповноваженим органом яких є Служба безпеки України, які утворюють чотири підсистеми: управління (керування), виконання, інформування, забезпечення та контролю.

Особливої ваги, на нашу думку, у сучасних політико-економічних і суспільних умовах та з розвитком інформаційно-комунікативних технологій, набуває інформаційна підсистема СОДТ, що складається з департаментів та управлінь ОДТ, режимно-секретних управлінь, секторів, відділів, режимно-секретних органів вищих державних органів, міністерств та відомств, центральних і місцевих ОВВ, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій у якості постачальників самої інформації. Вказані елементи інформаційної підсистеми СОДТ отримують, формують та надають відомості щодо: зовнішнього та внутрішнього середовища; стану елементів та забезпечення ОДТ; наявності потенційних і реальних загроз; ресурси ОДТ; результатів функціонування системи.

Тому вважаємо, що інформаційне забезпечення охорони державної таємниці має відповідати зокрема вимогам до захисту в

системі інформації, що становить державну таємницю, які визначаються Правилами забезпечення захисту інформації в інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах, що затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 29 березня 2006 р. № 373 [3], і законодавством у сфері охорони державної таємниці.

Отже, з огляду на викладене вище, перспективним вбачається подальше дослідження питань інформаційного забезпечення системи охорони державної таємниці, а саме адекватного документного супроводу взаємодії основних елементів підсистем та рівнів функціонування системи охорони державної таємниці. А це, в свою чергу, сприятиме вдосконаленню формування та реалізації державної політики у сфері інформаційної безпеки України, створенню спеціальних програмних і технічних засобів захисту державних інформаційних ресурсів та інформаційно-комунікаційних мереж, тощо.

Список використаних джерел

1. Дзьобань О.П. Інформаційна безпека у проблемному полі соціокультурної реальності : монографія. Харків : Майдан, 2010. 260 с.
2. Дрейс Ю. Функціонування системи охорони державної таємниці в Україні: організаційно-правова структура, принципи та завдання. *Ukrainian Scientific Journal of Information Security*, 2014. вип. 20. С. 176-184
3. Правила забезпечення захисту інформації в інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/32791826> (дата звернення: 01.06.2019).
4. Про державну таємницю : Закон України від 21.01.1994 № 3855-ХІІ. Дата оновлення 05.08.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12> (дата звернення: 01.06.2019).

The information support of the governmental secrets protection system in Ukraine is considered; the necessity of the adequate documentary support of the interaction of main subsystems elements and the levels of their functioning is established.

Keywords: *information support, governmental secrets protection system, documentary support of the interaction.*